

Mestersége kémia tanár – Albert Attila

Bemutakozás

Albert Attila kémia-biológia szakos tanár vagyok. 1992-ben szereztem a diplomámat az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán. Hét évet töltöttem a Városmajori Gimnáziumban, és huszonkettedik éve dolgozom a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumban vezetőtanárként, az utóbbi öt évben innovatív mestertanárként.

Szüleim mérnök-közgazdász szakemberek. Ikertestvérem, Albert Viktor, akivel nemcsak gyerekkorunk fonódott össze, hanem érdeklődési körünk és szakmánk is megegyezik, az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola kémia vezetőtanára. Feleségem és sógornőm is biológia-kémia szakos tanárok, így egy esetleges gyilkos galóca családi ebéd komolyan megrengetné a hazai kémiaoktatást. ☺ Lányaim vegyész mérnök, illetve környezetvédelmi mérnökhallgatók, kisfiam hatodikos a Fazekasban.

Milyen diák volt? Voltak például csínytevései, kapott-e intőket?

Alsósként Viktorral egy osztályba jártunk, és egy padban ültünk. Jó testvérek voltunk, de gyakran veszekedtünk, akár az órákon is, így szüleink úgy döntöttek, hogy felső tagozaton külön osztályba kérnek minket. Viktor került az „a” osztályba, én pedig a „z”-be (zenei). Először nagyon elkeseredtem, hogy fiú létemre zenei osztályba kerülök, mégis nagyon jó volt, nagyon megszerettem a közösséget, énekarban és kamarakórusban is énekeltem.

A gimnáziumban újra egy osztályba kerültünk, egy padban ültünk, együtt tanultunk, és még a bizonyítványaink is nagyon hasonlóak voltak. Alapvetően rendes gyerek voltam, de én sem kerültem el az intőket, amiket abban az időben könnyebben osztottak a tanárok, mint ma.

Az iskolánkat tatarozták és a termünkbe új parkettát hoztak. Kibontottuk a csomagokat, jó nagy tornyot építettünk belőle, azután elmentünk franciaórára. Mire visszamentünk, a torony eldőlt, és egy nagy halom maradt utána. Ráadásul kiderült, hogy két különböző parkettát kevertünk össze, így hát jött az igazgatói intő.

Gyakran mondták, hogy jó nekünk, mert ha az egyikünk nem készül, akkor felel helyette a másik. Ez egyszer fordult elő, egy történelemórán, amikor Vikornak volt már három osztályzata, nekem meg egy sem, így én készültem, Viktor nem. „Jöjjön ki felelni valamelyik ikerfiú, például a Viktor!” – mondta a tanárnő. Én határozott mozdulattal felálltam, letolva a sápadó öcsémet, és kimentem helyette felelni. Nagyon izgultam, amit az is tetézt, hogy az iskolaköpenyemen – amit akkor még hordani kellett – rá volt hímezve egy „A” betű, hogy a tanárok meg tudjanak minket különböztetni. Négyesre feleltem, és a tanárnő beírta Vikornak a negyedik osztályzatát. A következő felelő csak hármast kapott, és amikor a tanárnő azt mondta, hogy „Hát, a Viktor sokkal jobban megtanulta, mint te!”, akkor kitört az osztályban a nevetés, de a tanárnő nem értette, miért nevetnek, így nem lett belőle baj.

Miért választotta a tanári pályát? Miért éppen a kémia tantárgyat választotta?

Apai ágon a nagyszüleim tanárok voltak, nagyapám matematikát tanított a BME-n, nagymamám pedig történelem-földrajz-francia szakos tanár volt. Valószínűleg innen eredhet a tanítási hivatás, mert családi és baráti összejövetelekkor mi, gyerekek gyakran játszottunk iskolást, ami persze nem a tanulásról szólt, hanem egymás megregulázásáról. Ekkor szó nélkül kellett teljesíteni a másik utasításait és elviselni a fenyegetéseit. Persze egyikünk sem kémiatanár volt, talán akkor még nem is tanultunk kémiát. Általános iskolában minden tantárgyat szerettem, különösen a biológiát. A középiskolában, az akkori tantervben első két évben kémia, második két évben biológia volt. A kémiát nem tanultam rendszeren, sokszor aludtam el a kémiafüzetem felett. Édesapánk mondta is: „Tanuljátok a kémiát, mert lehet, hogy szükségetek lesz rá valamikor! Nekünk biztos, hogy nem!” – feleltük.

Tizenegyedik osztálytól jött a biológia, ami a kedvencem volt, így amikor pályaválasztásra került a sor, csak abban voltam biztos, hogy biológiatanár szeretnék lenni. A biológia tantárgy mellé három másikkól

lehetett választani. A testneveléshez nem voltam elég ügyes, a földrajzban akkor úgy éreztem sokat kell magolni, maradt a kémia. Emlékeztem, hogy a kémiában volt „valami periodikus rendszer”... Hát, innen szép egyetemre menni. Elkezdtem tanulni, és megfogott a kémia rendszere, logikája. Fegyelmet és szigorú rendet követel, éppen ez a szép benne!

Milyen tervekkel vágott neki a pedagógusi pályának? Mennyiben valósultak meg ezek?

Különös terveim nem voltak, szerettem tanítani és szerettem az iskola légkörét.

Nagy szerencsém volt, mert ötödéves egyetemista koromban megkértek, hogy vállaljak heti hat óra kémiatanítást az akkor alapított Városmajori Gimnáziumban. Így a Radnóti Gimnáziumban töltött tanítási gyakorlat mellett írtam a szakdolgozatomat, és eljártam heti két napot tanítani. A következő tanévtől nagy öröömre állást kínáltak, és megkaptam a kémia fakultációs órákat is. Az igényes iskolai légkör, a motivált gyerekek és a sok fiatal tanárból álló kiváló tanári kar állandó készülésre, fejlődésre ösztönöztek. Hét szép évet töltöttem ott, majd meghívást kaptam a Fazekasba, bekapcsolódva a magas színvonalú tehetséggondozás és a pedagógiai szolgáltatás munkájába.

Hobinka Ildikó és Szabó Szabolcs mellett megtanultam a tehetséggondozó munka apró fortélyait, a kémiatáborok szervezésének és vezetésének módját, Kovácsné Dr. Csányi Csilla vezetésével pedig a pedagógiai szolgáltató munkába léptem be. Így lettem fővárosi kémia-biológia szaktanácsadó, amit sok éven keresztül végeztem. Több éve vagyok szakmai felelőse a Hevesy György Kárpát-medencei Kémiaverseny, illetve az Irinyi János Országos Kémiaverseny fővárosi fordulójának.

Sok kollégának lehet a vágya egy szakmai munkaközösség. A Fazekas kémia munkaközössége igazi műhely. Balázsné Kerek Marianna kolléganőmmel nemcsak a mindennapokban dolgozunk együtt, hanem már ötödik éve tartjuk a kémia tanártovábbképző mini kurzusunkat, amelyen közel 100 kémiatanár vett részt. Rakota Edinával és Dr. Keglevich Kristóffal pedig a középiskolás korosztály tehetséggondozásán dolgozunk. A minden évben megrendezett téli-nyári kémiatáborunk a Fazekas Gimnázium egyedi jó gyakorlata.

Volt-e az életében tanárpéldakép, aki nagy hatással volt önre?

Igen, több is. Talán azért is választottam ezt a pályát, mert sok nagy tudású és kiemelkedő emberi értékekkel rendelkező tanárt ismerhettem meg. Az első osztálytól kezdve minden tanárom nevére emlékszem, és fel tudom idézni az óráikat. Az egyetemről említeném meg Horváthné Dr. Otta Klára Tanárnőt, akinél a szakdolgozatomat írtam, a szakmai elhivatottsága és az emberi hozzáállása volt számomra példaértékű, vele a mai napig tartom a kapcsolatot. A másik Dr. Zboray Géza Tanár Úr, aki állatanatómiát tanított. Az előadásain olyan csodálatos táblai rajzokat készített, amit a mai hallgatók egymás után fényképeznének a mobiltelefonjukkal. Előadásmódja, szakmai tudása és a diákokhoz való szigorú, de barátságos hozzáállása máig emlékezetes.

Mit gondol, mitől jó egy kémiaóra?

Akármilyen tantárgyat nézünk, egy óra akkor jó, ha a tanár lelkes, felkészült és kipihent. Ezért lenne nagyon fontos, hogy minden órára legyen ideje egy pedagógusnak kényelmesen felkészülni. Ahhoz, hogy a tanulókhöz eljusson, amit mondunk, 15-16 fős csoportlétszámnál nem lehetne több. Ezekről a feltételektől sajnos még távol állunk. Szakmai szempontból akkor jó egy kémiaóra, ha az logikusan felépített. Hiszem, hogy a legtöbb diák figyelme leköthető, ha az, amit tanítunk logikus és követhető. Nagy szerencsénk van a kísérletezés lehetőségével. Egy jól megválasztott kísérlet a gyerekeket mindig élményhez juttatja, amiről még otthon is mesélnek. Ezért fontos, hogy minden iskolában legyenek megteremtve a kísérletezésnek a feltételei.

Ön szerint milyen a „jó” gyerek?

Szerintem nincs „jó” gyerek és „rossz” gyerek. Mi, tanárok hajlamosak vagyunk általánosítani, hogy ha rendesen viselkedik, ha tanulja a kémiát, ha érdeklődő, figyel, kérdez stb. – akkor jó. Mi az ilyen gyerekekkel dolgozunk könnyebben, de akit a kémia érdekel, azt lehet, hogy az irodalom nem érdekli és fordítva. Legyen jó ember, figyeljen a társaira, ne bántson meg másokat és tanuljon mindent képességei szerint.

Van kedvenc anyaga vagy kedvenc kísérlete? Miért éppen az?

Mindig az a kedvencem, amit éppen tanítok. Ez így van kémiából és biológiából is. Minden témakörnél lehet érdekességeket mondani. Ha felkészülök az órára, és egy kicsit ráhangolódok az adott témakörre, akkor én is és a gyerekek is élvezik a közös munkát. Nagyon sok kedvenc kísérletem van. Az a kedvenc, amit a gyerekek a legjobban élveznek. Az újak mindig érdekesekek, így az elefántfogkrém az utóbbi években sok tanár kedvence lett, de a foszforral végzett kísérleteket, a hidrogén-durranógázt és a robbantós és tűzijátékokat is nagyon szeretjük.

Ha csak egyetlen (vagy néhány) kémiaórát tarthatna, arra milyen témát választana?

A környezetvédelemmel kapcsolatos témát. Ez szerintem az egyik legfontosabb útravaló egy mai diáknak. Tudnia kell mindenkinek, mit tehet azért, hogy biztonságos és kiszámítható jövője legyen. A hulladék-kérdés, az ivóvíz védelme, a klímaváltozás következményei és az energiabiztonság nagyon fontos ismeretek.

Volt-e olyan pillanat vagy esemény a pályáján, amit különösen emlékezetesnek tart?

A tanítási gyakorlatomtól a táborokon át a versenyek döntőig számos élményt örzök. Legkiemelkedőbb élményeim közé tartoznak azonban azok, amikor elismerik azt a munkát, amit a hétköznapiakban végzek. Számos díjat kaptam, amelyek mindig megerősítenek, hogy érdemes jól dolgozni. A Hevesy-plakett, az Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny tanári díjai, a miniszteri elismerő oklevelek a diákolimpikonok felkészítéséért, a Richter Gedeon-díj a kémiaoktatásért, a Bonis Bona - A Nemzet Tehetségeiért-díj és a Bugát Pál-Szentágothai János-émlékérem átadása mind szép emlékek. Legkedvesebb díjam azonban a MesterM-díj, amit elsőként nekem adott át a MOL a diákjaim felterjesztése alapján 2010-ben.

Hogyan látja a kémiaoktatás jelenlegi helyzetét?

Szomorú vagyok. Nemcsak azért, mert a kémia óraszámok egyre csökkennek, hanem azért is, mert emiatt sok okos diákot veszít el a kémia. Kevesebben tanulnak tovább kémia vonalon, így kémia tanárszakon is, és bezárult a kör. Nincs kémiatanár, nincs tantárgy. És

csak az intelligens ember ismeri fel, hogy attól, hogy valamihez nem ért, és mégis jól megvan nélküle, az nem azt jelenti, hogy felesleges. Egy régi kolléganóm fogalmazott úgy, hogy humán ismeretek nélkül nem érdemes, természettudományos ismeretek nélkül pedig nem lehet élni.

Mivel foglalkozik legszívesebben, amikor éppen nem dolgozik? Mit osztana meg a munkáján kívüli életéből?

Legkedveltebb kikapcsolódásom a balatonakali nyaralóm. Amikor ott vagyok, és a rohanás megszűnik, én is más ember leszek. Kirándulok, biciklizem, nagyokat úszom és sétálok, kertészkedem. Ott van idő olvasni, kártyázni, nincs számítógép, de van sok barátom.

Mit tanácsolna a kezdő tanároknak, vagy azoknak, akik tanári pályára készülnek?

Ez valóban egy életforma, és az egyik legszebb! Úgy gondolom, hogy ma már csak az a fiatal megy tanárnak, illetve marad a pályán, akinek a tanítás a hivatása. Legyen magával és a tanítványaival szemben igényes. Szakmailag törekedjen a tökéletesre. Ugorjon a mély vízbe, vállaljon osztályfőnökséget, mert csak abból a tanárból lesz igazi pedagógus, aki a hivatásnak ezt az oldalát is megismerte. A fiatal tanárokért a gyerekek rajonganak, példaképként tekintenek rájuk és a kezdeti gyakorlatlanságot messze kárpótolja a diákok szeretete.

Milyen tervei vannak az elkövetkezendő évekre?

Folytatom az eddigi munkámat. Szeretnék továbbra is minél több diáknak stabil és továbbépíthető tudást adni. Tizenegyedikes, kémiából érettségiző csoportjaim pedig két évre biztosan ellátnak feladattal.